

4. Врахування взаємозалежності рішень у сфері маркетингу і збуту.

5. Дотримання принципу синергізму при формуванні товарних груп: економічно вигідно, якщо продукти, які продає компанія, будуть взаємодоповнюючими або взаємопов'язаними.

Отже, управління діяльністю та оцінка збутового потенціалу торговельного підприємства повинна базуватися на результатах системного моніторингу і детального аналізу діючої системи збуту продукції. Такий підхід дає змогу вчасно знайти нові бізнес-можливості для розвитку підприємства в сучасних умовах.

Література:

1. Краснокутська Н.С., Нащекіна О.М., Замула О.В. та ін. Менеджмент: Навчальний посібник. Харків: «Друкарня Мадрид». 2019. 231 с.

2. Нетреба І.О. Застосування індикаторів ефективності діяльності в системі діагностики кризового стану торговельного підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2023. №3. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-3-8683>*

3. Петрук Ю.В. Артеменко Л.П. Антикризові стратегічні заходи підприємства. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 08 груд. 2022 р. Київ, 2022. С. 95-96.

4. Слесь І.Р., Круш П.В. Методологія аналізу збутової діяльності підприємств. *Економіка і суспільство. 2018. №16. С. 478-483.* Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/73.pdf

5. Соболева-Терещенко О. А., Антонова В. О. Оцінка ефективності маркетингової діяльності в контексті розбудови програм лояльності покупців. *Ефективна економіка. 2019. № 5.* Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7058>

Нісфоян С.С., кандидат економічних наук, доцент

Назарчук Р.Є., студент гр. ЕОБ22М-1,4

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

КОНТРОЛІНГ ЯК ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах управління організацією як економічною системою потребує вирішення численних проблем, зумовлених подальшим підвищенням ступеня невизначеності, нестійкості ринкового середовища, пов'язаних із глобалізацією світових відносин. Крім того, звичайні уявлення про успішну фірму як про структурно стабільне і повністю кероване підприємство, з жорсткою функціональною ієрархією поступаються місцем ідеям про самоконтроль організації та самоорганізації як форма адаптації до умов навколишнього середовища, що швидко змінюються.

Стає необхідним розвиток такого механізму внутрішньфірмового управління, який інтегрував би всі прогресивні підходи та методи, що сприяють модифікації організаційної та інформаційної структури організації таким чином, щоб вирішувалися базові проблеми її розвитку, що зумовлюють стабільні успіхи не тільки в сучасному, а й у майбутньому з урахуванням економічних, технологічних, соціально-культурних, політико-правових та екологічних умов та обмежень.

Враховуючи розвиток глобалізаційних та інтеграційних процесів, виникає необхідність удосконалити та оптимізувати діяльність господарюючого суб'єкта з метою збереження вже існуючих та отримання нових конкурентних переваг.

Одним із шляхів повноцінного та ефективного входження підприємств у світову економічну систему може стати використання концептуальних засад контролінгу, основою якого є системна інтеграція різних аспектів управління бізнес-процесами в організаційній системі та який дозволяє досягти сталого розвитку підприємств в умовах динамічного середовища.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою та невід'ємною частиною господарської діяльності всіх видів суб'єктів бізнесу.

Для управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства необхідний постійний та повний контроль, що охоплює всі підрозділи та процеси підприємства, що дозволяє реагувати на внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність підприємства. До внутрішніх чинників належать організаційна структура фірми, принципи діяльності менеджерів зовнішньоекономічної діяльності, швидкість і якість інформації, що отримується і т.д. Зовнішні фактори впливають на довгострокові цілі зовнішньоекономічної діяльності та пов'язані з існуючою національною зовнішньоекономічною політикою, ступенем розвитку міжнародних економічних відносин, а також тенденціями у розвитку світової інтеграції та структури факторів ринків країни [1, с. 149].

Складність зовнішньоекономічної діяльності потребує її системного контролінгу для підприємства.

Контролінг інтегрує облік, контроль, планування та аналіз у єдину самоврядну систему, у якій чітко визначаються цілі підприємства, принципи управління та способи їх реалізації. Контролінг, забезпечуючи стабільність бізнесу та його фінансів, виявляючи внутрішні резерви та оперативно впроваджуючи інновації, є важливим чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства на світових ринках.

Оптимізуючи модель управління підприємством з урахуванням ведення ним зовнішньоекономічної діяльності, контролінг дозволяє чітко дотримуватись принципу цілепокладання та принципу відповідності повноважень видам управлінських впливів.

Метою контролінгу є реалізація глобальних та локальних стратегій підприємства. При цьому основною метою є збереження стабільності та успішний розвиток підприємства, а також гарантоване існування підприємства та пристосування його до розвитку ринків [2, с. 9].

Контролінг зовнішньоекономічної діяльності підприємства є особливою складовою системи управління підприємством, яка інтегрує всю систему управління у досягненні цілей з позиції майбутніх періодів та функціонально реалізується завдяки моніторингу стану підприємства в цілому, сервісу, який забезпечує інформаційну підтримку всіх інших функцій, аналізу та аналітичної оцінки функціонування, контролю за підконтрольними показниками на основі застосування методу відхилень, планування підконтрольних показників на основі прогнозу їх значень та розробки управлінського рішення.

Дієздатність контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства залежить від його видів, функцій, принципів, цілей, завдань, інструментів та методів, інформаційного забезпечення.

Механізм організації контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства включає такі етапи: моніторинг стану та результатів господарської діяльності підприємства та його зовнішньоекономічної діяльності; визначення зовнішньоекономічної діяльності у діяльності конкретного підприємства; визначення форм проведення контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства; формування системи підконтрольних показників; розроблення еталонного рівня значень підконтрольних показників; визначення зовнішніх правових чинників впливу зовнішньоекономічної діяльності підприємства; визначення загальних чинників впливу зовнішньоекономічної діяльності підприємства; оцінка зовнішньоекономічної діяльності підприємства; контроль та аналіз функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємства; контроль відхилень значень підконтрольних

показників зовнішньоекономічної діяльності підприємства; розробка управлінських рішень щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства; розробка комплексу заходів щодо усунення виявлених критичних відхилень підконтрольних показників [3].

Література:

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, І. Ю. Сіваченко та ін. ; 2-ге вид., прероб. та дод. – К.: Центр навчальної літератури 2006. – 792 с.
2. Контролінг: Навчальний посібник / Т. В. Калайтан. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 252 с.
3. Малярець Л. М. Методичне забезпечення формування та проведення контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Л. М. Малярець, Н. В. Проскурніна // Бізнес Інформ. - 2012. - № 6 (413). – С. 32–35.

Новак Є. С., здобувач гр. ФС-22м
Сибірцев В. В., д-р. екон. наук., професор
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ВПЛИВ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ НА СТІЙКІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Система недержавного пенсійного забезпечення регулюється Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та полягає у можливості впливу кожного громадянина на величину пенсійних виплат у майбутньому через власні внески на свій рахунок у недержавні пенсійні фонди згідно із укладеними пенсійними контрактами. Відповідно до законодавства «недержавним пенсійним фондом (НПФ) є юридична особа із статусом неприбуткової організації, що функціонує виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам фонду у визначеному законами України порядку» [1].

Важливо враховувати, що успіх недержавного пенсійного страхування залежить від ефективного регулювання, високого рівня прозорості та захисту прав споживачів.

Недержавне пенсійне страхування має суттєвий вплив на стійкість фінансової системи країни на різних рівнях. Враховуючи це, розглянемо деякі ключові аспекти.

Недержавне пенсійне страхування дозволяє розширити джерела фінансування для пенсійних виплат, сприяючи диверсифікації ризиків. Це зменшує залежність від державних фінансових ресурсів і ризиків, пов'язаних із змінами у державних пенсійних системах. Недержавні пенсійні фонди допомагають громадянам диверсифікувати свої пенсійні накопичення, що зменшує ризики фінансової нестабільності в майбутньому.

Участь у недержавних пенсійних програмах стимулює громадян до економічної активності та інвестування, що сприяє загальному економічному розвитку.

Недержавне пенсійне страхування залучає у пенсійний фонд приватний капітал. Це має позитивний вплив на фінансову систему, сприяючи розвитку фінансового ринку та створюючи нові можливості для інвесторів. Залучення приватного капіталу через недержавне пенсійне страхування сприяє розвитку ринків капіталу та облігацій. Це призводить до збільшення ліквідності та розвитку фінансових інструментів.

Недержавні пенсійні фонди створюють додатковий економічний резерв для виплат пенсій, що може бути важливим в умовах демографічних та економічних змін. Це сприяє сталості системи пенсійного забезпечення. З огляду на виклики демографії, недержавні пенсійні фонди виступають джерелом додаткових ресурсів для пенсійних виплат.

Приватні пенсійні фонди більш ефективні в управлінні активами порівняно з